

Formaal, hvorfor det skee, saa er der fuldt saa Meget, der er skeet, for at fyldestgjøre Ønsker og Forhaabninger, som allerede længe havde været udtalte. Man har grebet langt dybere og voldsommere ind i den borgerlige Tilstand, der dengang var tilstede, end der efter min Mening var nødvendigt i det Dieblit. Jeg skal, idet jeg har udtalt dette, atter erklære, at jeg tilfulde erkjender, at det er vanskeligt under saadanne Omstændigheder at finde Ligevægten; men det bedste Middel dertil er at lade Ansvar for disse overordentlige Forholdsregler hvile paa een Mand og give ham Styrke til at handle efter sin Overbeviisning, men ikke svække hans Handlekraft efter hans egen Overbeviisning, ved at blande ham ind i en Commission, som bliver Herre over ham. Der er efter min Overtydning ikke noget mere Despotisk end administrative Commissioner og Comiteer i overordentlige Dieblit, og Comiteer og Commissioner, som udnævnes i saadanne Dieblit, maa derfor med Hensyn til Alt, hvad der er Administrativt, efter min Overtydning kun være raadgivende, og den virkelige ansvarlige Mand, den Mand, som Regjeringen troer at turde vælge som den, der træder offentlig frem, han skal staae alene; thi han skal bære Ansvar for sig, og Regjeringen skal bære Ansvar for ham; man skal ikke drukne Ansvar i et Collectiv, man skal ikke overmande hans Villie og Virksomhed, ved et ydre Middel, som ethvert Medlem af en saadan Commission kan sætte sig i Bestielse af, for at svække ham og gøre sig til Herre over ham. Det er Feilen i det, der er skeet; men jeg holder mig, som sagt, overbeviist om, det erkjender jeg tilfulde, at i dette som i Alt skal der Erfaring til, og hvormange Misgreb der her end kunne være gjorte, saa kan maaskee den Erfaring, som derved er vunden, være mere værd end de Ulemper, der ere flydte deraf. Altsaa, jeg træder paa ingen Maade op som bebreidende dem, der have taget Forholdsreglen, jeg træder heller ikke op som bebreidende dem, som have udøvet den; men jeg siger kun dette, for at vise, hvorledes man har gjort Forholdsreglen mindre nyttig, end den ellers kunde have været, og paa hvilken farlig Wei man derved er kommen ind.

Jeg kommer nu til Lovens Betydning som et Middel til at bevare Sundheden. Lad os huske paa, at der her ikke er Spørgsmaal om Midler til at lindre deres Nød, som allerede ere syge og elendige, men derimod om Midler, som gaae løs paa at bringe Borgerne i saadanne Forhold, at Sygdommen og Elendigheden ikke skal udvikle sig. For at gøre det klart, hvor varfom man i det Hele taget bør være, naar man vil bruge saadanne forudbevarende, forudsikrende Forholdsregler, saa vil jeg blot et Dieblit kalde en Sag i Erindring, hvorom der har været saa megen Enighed, og som i mange Maader i Formen ligner denne; det er Trykkefrihedssagen. Vi vilde ingen Censur have, vi vilde ingen præventive Foranstaltninger have, vi vilde straffe og virke, naar vi først havde seet Gjerningen. Kan man ikke ligesaa godt tænke sig, at man med Hensyn til Pressens Virksomhed kunde forhindre det Onde, som man mener at kunne det med Hensyn til Sundheden; men hvorfor gjør man det ikke? Fordi man ikke troer, at Rogen er istand til rigtigt at dømme om den Fare, der er paa færde, om det, der er det Forkastelige, om det, der er det Stadelige, fordi man frygter for, at hvilkensomhelst Myndighed man end skaber, saa indtræder der en Vilkaarlighed, som man ikke vil underkaste den enkelte Forfatter; man overlader til den Enkelte at være sin egen Dommer under Domstole og Love. Her gaae vi et Skridt videre; vi indsætte en Censurmyndighed, som gaaer omkring til Borgerne og siger: „Eders Boliger ere ikke sunde nok; Eders Maade at være paa er ikke sund nok, her er det og her er det tilstede, som ikke er godt for Sundheden, det skal og det maa forandres.“ Jeg spørger, hvor er der Rogen, som veed noget Paalideligt herom, Rogen, som engang veed noget saa Paalideligt. Derom, som man kunde vente, at Rogen kunde vide om, hvad der var stadeligt i Pressen — ikke engang Saameget veed Rogen herom. Man siger mig: jeg troer mere paa den kyndige Læge, end jeg troer f. Ex. paa Rigsdagsmanden for Holbet Amts 2den Valgfreds — og det er blevet sagt til mig igaar af en ærel Taler i min Nærhed (H. Hage): — ja, det gjør jeg med, men jeg stiller den ene kyndige